

Zajčja nadloga v Zaplankah.

I.

Zaplankah so živeli nekoč sila dobri ljudje. Nekoč seveda, danes je že vse drugače. Tako žalostno je vse nazadovalo, vse je propadlo, vse lepo in prijetno je izginilo. Vzroki temu so dokaj različni, ne smemo pa pozabiti, da so bili temu največ krivi — saj vem, da ne verjamete — zajci! Zajci, čisto navadni zajci, pa prav zares!

Živel je pa v Zaplankah Jur. Jur s pušo so mu rekli. Pa so prišla leta propadanja in ponosni Jur s pušo je nenadoma osirotel in postal je Jur brez puše. To je silno žalostno poglavje, kako je iz Jurja s pušo postal Jur brez puše in spet moramo že vnaprej dobro pomniti, da so to žalostno, prežalostno usodo Jurju prinesli — zajci. Za

božjo voljo vendar, nikar se temu ne smejte, to je resnica, žalostna pač, a trdna kakor pribita. Kako se je vse to zgodilo, to bo pripovedovala naša zgodba.

Najboljša prijatelja v Zaplankah sta bila visokospoštovani gospod župan Teleban in Jur s pušo. Ata župan, tako mu je Jur s pušo pravil, pa niso iz vsega srca radi imeli samo Jurja, ampak so dobršen del svoje ljubezni posvetili zajčkom. Kadar so zajčja bedrea glodali, jim je na smeh šlo in vselej so bili dobre volje. Spet pa se niso nikoli tako silovito razjezili kakor takrat, kadar so zagledali zajca, ki je prišel na njivo gledat, kako se kaj korenje redi, ali v zeljnik povpraševat zeljnate glave, če jih bodo ata župan kaj drago prodajali, ali če je prišel na vrt poskušat, če imajo mlada drevesca dovolj močno lubje, da bodo prestala ostro zimo. Uh, takrat so bili ata župan Teleban jezni, da so kar skakali in bili z desno nogo ob tla. Zgodilo se je celo, da so včasih v tej nenadni sveti jezi odrentačili v drvarnico, izbirali polena, katero bo boljše frčalo, a preden so se odločili, je bil zajec že sredi polja. »Poglej, mrho zajčjo, kam ti pride . . .« Toda ko so hoteli zavihetati poleno, zajca že nikjer več ni bilo. Od jeze so pljunili, da je pljunek odletel za tri pedi od tal. Jur s pušo pa se je smejal.

No, če bi bil v celih Zaplankah en sam zajec, bi ga Jur s pušo in župan Teleban že kako ustraževala. A te golazni je bilo vedno več in več, vsak dan več. Odkod nenadoma toliko zajcev, tega si modra

glava župana Telebana ni in ni mogla razložiti. Bilo je pa zajcev toliko, da bi jih skozi vsako okno ob vsakem času in ob vsakem vremenu videl vsaj dvajset. Kje so pa še drugi potem! Prav do hiš so prihajali, pred vrati so se moško ustavljali. Nastopili so težki časi in ponosne Zaplanke so bile zapisane kruti smrti, težkemu poginu. Zajci so jih hoteli kratko in malo uničiti. Vse žito bi požrli v enem letu, vso travo popasli, drevje obgrizli in Bog vedi, nekega dne bi se nemara lotili ljudi, vrljih Zaplankarjev. »Strah in groza, kaj bo, kaj bo . . . ?« so javkali župan Teleban in poklicali nekega dne Jurja prédse.

»Ljubi Jur, dovolj je, tej zajčji nesnagi morava na vsak način zagosti. Ne bodo me zajci ob imetje pripravili, kakor gotovo sem visokospoštovani župan slavnih Zaplank! Ne bo se nam svet smejal!«

»Kako, kako?« se je Jur zavzel.

»Veš kaj?«

»Hm . . .«

Županu Telebanu so se oči zaiskrile, lice se jim je blaženo razjasnilo, nagnili so se k Jurju in mu skrivnostno zašepetali: »Puško . . .«

»Puško, puško! Tako je, ata župan!« je Jur pritrdil. Še sam je bil vesel novega odkritja in nemalo se je začudil izredni iznajdljivosti ata župana Telebana.

»Toda, Jur, kdo bo pa streljal? Kdo bi streljati znal, a?«

»Jaz bom znal, jaz bom streljal, ata župan,« je dejal Jur in pristavil: »Jaz, Jur, ki sem cesarsko vojsko služil in puško nosil in bridko sabljo in belega konja jahal svoje dni!«

»Tako je, Jur, samo ti in nihče drugi,« so slovesno izjavili župan Teleban. »To sem že davno sklenil sam pri sebi. Ti boš zajce streljal in meni jih boš nosil, potem bomo pa kmalu videli, kdo je gospodar v Zaplankah: zajci ali jaz — župan!« Rečeno — storjeno.

Čez teden dni ata župan prinesó lepo, novo puško iz daljnega mesta.

»Tu jo imaš, Jur,« so rekli. »Zajce streljaj, drugo pa pri miru pusti. Če kozla ustreliš, ti puško na mestu vzamem, da veš!«

Jur je bil kar pijan od veselja, ko je zagledal novo puško. Ogledoval jo je, strašno mu je bila všeč, kar božal jo je z roko.

»Zajce, zajce, to se razume. Kdo bo pa kozle streljal? Samo zajce, saj jih je toliko, da mi s puško še meriti ne bo treba. Kamor bom osmodil, bosta padla dva ali trije.«

»Le glej!«

Tako je prav za prav kar na lepem iz Jurja brez puše postal - Jur s pušo. To so vam bili takrat časi v Zaplankah dobri kot pečen zajec! Jur je šel vsak dan na lov in nastrelil toliko zajcev, da je zvečer moral napreči

županovo kobilu. Šel je z vozom čez polje in skozi gozd. Naložil je zvrhan voz zajcev, tako da ga je županova kobilu komaj komaj domov privlekla. In tako dan za dnem. Zaplankarji so se gostili in prijetno je dišalo med hišami od jutra do večera. Ata župan Teleban niso prijeli za nikako delo več, samo zajčja bedra so glodali in se tako smejali, da se jim je okrogli trebušček kar tresel. Njihov trebušček je čez nekaj tednov postal velik, mogočen trebuh. Ah, zares, tiste dni je bilo v Zaplankah življenje, da nikjer takega. Nihče več ni delal, zajce so jedli in posedali, včasih so šli v gostilno in tedaj je tekla kapljica. Žal, da ni v Zaplankah za večno ostalo tako.

(Dalje.)

Jože Dular:
Prebrisani
Martinek.

*Po cesti je vozil Poljančev Martin
tramovje in debela iz Črnih dolin.
Na žago je peljal posekani les,
poganjal je konja in zvižgal je vmes.*

*Saj šlo bi še dobro, če voz bi bil cel
in če bi kolesa namazana imel.
A Martin pozabi namazati vozilo,
zato je vso pot ropotalo, cvililo.*

*Pod klancem nenadoma voz obstoji,
naprej se ne gane, nazaj ne drsi;
zastoj se Martinek upira ob voz,
še konj mu pomaga, pa nista mu kos.*

*Ves truden odneha, pogleda po poti,
polž slinar prihaja počasi nasproti.
Poljančev Martinek — prebrisana glava —
ugane le tisto, ki vedno je prava.*

*Pogleda ga malo, pa se zareži:
»Čemu bi ti lazil, če voz naj stoji!«
Pograbi ga krepko, kolo brž odmakne
in mastnega polža v osišče potakne.*

*In prime spet bič pa požene? »Hi, hej!«
Zdaj voz se z lahkoto pomakne naprej,
in nič več ni cvilil in škripal in pel,
zato pa Martinek je zvižgal vesel.*

